

Army Quarterly.

V tomto přehledu jsou probrány 4 knihy „Army Quarterly“ z října 1928, z ledna, dubna a července 1929.

Veliký zájem anglických vojenských kruhů o otázky mechanisace armády odráží se i v uvedených číslech „A. Q.“, které věnují mnoho statí práci různých obrněných strojů (tanků, automobilů) a vyjasnění otázky spolupráce mechanisovaných vojsk s ostatními druhy zbraní.

Myšlenka o nezbytnosti co největší mechanisace armády, tak horlivě hlásaná známými anglickými spisovateli, plk. Fullerem a mjr. Deningem a některými jinými, nachází čím dále tím více straníků a nutí anglické ministerstvo války konati v tomto směru rozsáhlé pokusy s mechanisovanými vojsky.

V dnešní vojenské literatuře se proti málo pohybné, hlavně posíční světové válce, čím dále tím více zdůrazňuje význam p o h y b -

livosti pro budoucí války, rychlosti manévrování; této pohyblivosti může býti ve značné míře dosaženo mechanisací armády, motorisací bojových prostředků a záměnou koňského potahu trénu motory.

K řešení velké řady zvláštních úkolů v terénu, dovolujícím široké použití motorisovaných vojsk, lze použití zvláštních motorisovaných a obrněných oddílů.

Jak jsme již ukázali v předcházejících přehledech, konaly se v táboře Salisbury Plain v posledních dvou letech pokusy s oddíly mechanisovaných jednotek, které poskytly již mnoho užitečných zkušeností. Pokusy dodnes pokračují v sestavování různých kombinací těžkých i lehkých tanků, obrněných automobilů, mechanisovaného dělostřelectva, oddílů pěchoty atd.

Důležitost pohyblivosti v budoucí válce jako prostředku proti příliš zdouhavé posícní válce zdůrazňuje silně i německá vojenská literatura; tak generál Gröner řekl na př.: „... všechny armády snaží se o zvětšení pohyblivosti, neboť jen pohyblivost zaručuje vítězství...“

Právě vyšlý Polní řád rudé armády věnuje hlavní pozornost manévrové válce; v Polním řadě se vine jako červená nit požadavek pohyblivosti, rozhodnosti a energie v operacích, jakož i největší iniciativy všech velitelů.

Na cestě k zvětšení pohyblivosti armád shledáváme se s těmito činiteli: využití mechanických dopravních prostředků k rychlým převozům pěchoty; přechod k motorovému tahu některých palebných prostředků pěchoty, protiletadlového dělostřelectva a protiletadlových kulometů, motorisace dělostřelectva (zvláště hrubého), zvýšení pohyblivosti jezdectva motorisací jeho trénu a j.; je velmi přirozené, že přeměna co největší části dopravních prostředků (trénu) na motorový tah bude rovněž velmi napomáhati větší pohyblivosti armád.

Vzhledem k tomu, že pohyblivost a manévrová hybnost motorisovaných oddílů závisí značnou měrou na velmi početném trénu, skládajícím se rovněž z motorových vozidel, naskytla se již otázka dopravy zásob¹⁾ daleko kupředu posunutým motorisovaným oddílům v zduchem.

Mimochodem: ve Spoj. státech se konaly již s úspěchem pokusy v užití „vzdušného trénu“ i pro daleko kupředu vysílané letky; v tomto případě se zásoby, potřebné letounům, dodávaly zvláštěními dopravními letouny velké únosnosti.

Army Quarterly, rozbírajíc otázky užití motorisovaných obrněných prostředků i způsoby jejich spolupráce navzájem (tanky a obrněná auta) i s druhými zbraněmi (letectvo, jezdectvo), pojednává i o nejvyšší aktuální a dodnes ne úplně rozřešené otázce vynálezu tankové protitankové zbraně, která by dovolila pěchotě nebáti se již tolik tanků a brániti se s úspěchem proti nim.

Kromě otázek mechanisace věnuje A. Q. velkou pozornost i otázce boje ve vzduchu, jenž zároveň s plynovým nebezpečím zajímá nyní všechny státy, konající v různém měřítku každý rok zvláštní letecké manévry a zařadující do všeobecných manévrů i pokusné letecké plynové útoky na některá města.²⁾

¹⁾ Hlavně pohonných hmot.

²⁾ Zvláštní letecké manévry konaly se letos v Anglii, Spojených státech, Japonsku a j. V sovětském Rusku pokusné útoky o boj proti nim byly součástí všeobecných manévrů.

Začneme svůj přehled leteckými manévry anglickými, konanými v roce 1928.

Těmto manévrum věnována je veliká stat'

„The Air exercises“

od majora Oliver Stewarda v lednovém čísle „A. Q.“ 1929. Stat' počiná zkoumáním velmi důležité a časové otázky: „Jaký by byl ve skutečnosti výsledek nepřátelského náletu na Londýn?“

Autor dochází k závěru, že nehledíc na svrchovaně pesimistická, senační tvrzení některých orgánů občanského tisku, nebyl by Londýn zničen a rovněž efekt otravy plynem nebyl by tak veliký. Autor nepopírá, že by byly částečné škody a ztráty, avšak soudí, že činnost Londýna, jakožto centra státní správy, nebyla by ochromena.

Co se týká ztrát od plynů, upozorňuje autor na to, že při moderních a již dosti účinných prostředcích obrany proti letadlům jen nepatrný počet bombardovacích letounů dosahuje svých cílů a tedy i množství skutečně vypuštěných plynů nebude již tak veliké.

Autor nicméně radí, neupadatí do opačného extrému a souditi, že letecké útoky v budoucí válce budou právě tak slabé jako ve válce minulé!

Není sporu, že nálety budou mít velký materiální i morální účinek, ale nebudou takové, že by mohly úplně vyřaditi hlavní města a velká střediska, a jak se někteří pisatelé domnívají, donutiti demoralisované obyvatelstvo, aby přimělo své vlády prositi o mír...

Hlavními objekty leteckých náletů budou hlavní města a hlavní výrobní a životní střediska státu, pročež k přípravám jejich obrany protiletadlové již v míru musí směřovati hlavní úsilí.

Obyvatelstvo musí znáti účinky plynů a způsoby boje proti nim a musí býti opatřeno příslušnými prostředky i instrukcemi; chemikové současně s objevováním nových a nových plynů musí vynalézati nejúčinnější prostředky proti nim, jakož i zcela spolehlivé masky.³⁾

Dnešní protiletadlová obrana obydlených míst záleží hlavně v tomto: prvním vnějším prstencem obrany je prstenec pozorovacích a naslouchacích stanic; uvnitř je prstenec protiletadlových baterií a pak prstenec přehradý z balonů.

Veliký aktivní význam pro obranu mají stíhací letouny a jakožto pomocný, ale velmi důležitý činitel, i síť světlometů.

Manévry minulého roku kenaly se v prostoru Londýna od 6. hod. 13. srpna do 23. hod. 16. srpna s přestávkami každý den od 9. hod. do 18. hod., aby se nepřerušil telefonní styk denního obchodního života.

Při manévrech věnovala se hlavní pozornost koordinaci vzdušné a pozemní protiletadlové obrany, nejprísnější kázní na letištích, taktice letectva, spojovací a pozorovací službě a j.

Všeobecná myšlenka manévru byla tato: východní strana (kontinentální država se základnou na evropské pevnině) je ve válce se západní stranou, jejíž hlavní město je Londýn.

Východní strana měla 13 letek, z nich 9 denních a 11 nočních.

Západní strana měla 12 letek bojových. Kromě toho měla

³⁾ Dodáváme, že velmi důležitou otázkou je i příprava spolehlivých úkrytů proti plynům pro úřady a obyvatelstvo; tyto úkryty musí býti předvídaný při stavbě všech nových budov.

potřebný počet světlometných oddílů. Protiletadlové dělostřelectvo se skutečně manévřů nezúčastnilo, ježto v té době bylo soustředěno v táborech a konalo svá každoroční speciální cvičení dělostřelecká. Činnost protiletadlového dělostřelectva určovali rozhodčí.

Manévřů se zúčastnil po prvé pomocný letecký sbor (Auxiliary Air force), který výborně splnil svou úlohu. Mimoходом poznamenávám, že na přiměřenou účast dobrovolníků v letecké službě a spojovací (radioamatérů) počínají již státy obracet velkou pozornost.

Manévry vzbudily velkou pozornost obyvatelstva a byly bedlivě sledovány veřejným tiskem, který uveřejňoval velmi sensační a někdy i značně pesimistické, ne však dosti odůvodněné zprávy.

Hned na počátku manévřů nalétlo na Londýn několik bombardovacích letek s určitými úkoly: bombardovati jisté budovy (zvláště se „bombardovala“ budova ministerstva letectví, sklady petrolejové a j.).

Celkem ukázaly manévry výbornou práci obrany: soustava pozorování a spojení pracovala velmi dobře; činnost světlometů byla na náležitě výši; stíhací letouny, využívající dobré služby pozorovací i světlometů, rychle dovedly najít útočící nepřátelské letouny, které „sestřelovaly“ nebo zaháněly.

Za celé manévry bylo podle odhadu rozhodčích z 57 raidů nepřátelských jen 9 uznáno za účinné, jež dosáhly cíle a splnily úkol. Stíhacími letouny bylo „sestřeleno“ 159 letounů bombardovacích — vlastní ztráty byly 139 strojů. Autor, hovoře o některých bojových taktických přednostech stíhačů, stěžuje si na jejich malou rychlost letu, dokonce menší než u některých letounů bombardovacích.

Manévry znovu ukázaly velký význam toho, aby stíhače byly co nejvýkonnější: rychlost stíhačů musí být větší než u bombardovacích letounů asi o 75 km za hodinu; stoupavost musí být rovněž větší.

Celkem ukázaly manévry, že úspěšná protiletadlová obrana není nikterak nemožná, vyžaduje však výborného stíhacího letectva, s nejdokonalějšími stíhači.

Při obraně musí celý systém pracovati tak, že všechny jeho prostředky společně působí v těsném a dokonalém spojení; zvláště veliký význam v obraně přikládá autor stíhacím letounům; stát musí se plnou měrou zasaditi o zdokonalení svých leteckých prostředků, připoutati k obraně i dobrovolníky a zavést příslušnou průpravu i u obyvatelstva.

Co se týká „mechanisace“, všimněme si blíže stati:

„The mechanisation of the army; its effect upon the cooperation of air craft“

by J. H. Wachell⁴⁾ (Mechanisace armády a význam spolupráce s letectvem).

Autor soudí, že pojem „mechanisace“ není ještě zcela jednotně chápán, a stanoví tři stadia tohoto pojmu: 1. Nahrazení koní mechanickými vozidly v zásobovací službě (trény). 2. Využití mechanických vozidel k přesunům vojsk k bojišti (pěchota na automobilech, dělostřelectvo na traktorech). 3. Utvoření takové ozbrojené síly, jejíž schopnost přesunů a způsobilost k boji závisí výhradně na strojích (tanky, obrněná auta...).

⁴⁾ A. Q. Červenec 1929.

Vývoj taktického významu mechanisovaných sil vysvětluje autor takto: Za světové války byl na západní frontě dominujícím činitelem kulomet; postupné zdokonalení této zbraně a zavedení ve velikém množství čím dále tím více ztěžovalo postup pěchoty; stále více rostl význam přípravy útoků hrubým a těžkým dělostřelectvem. Ale zároveň počal mizetí prvek „nenadálosti“ útoků.

Pohyblivost vrátily operacím tanky s počátku příliš těžké a málo pohyblivé, ale od roku 1918 velmi zdokonalené.

V budoucí válce, aby i ona neztratila v brzku svou manévrovost, bude třeba užítí hojně tanků hned na počátku operací.

Dnešní tanky pro svou velikou pohyblivost mohou hrát již úlohu více nezávislou, operující na křídlech a někdy i v týlu protivníka; tanky musíme se snažit posílati tam, kde je největší naděje, že nenarazí na obranná zařízení protitanková.

K operacím potřebují tanky naprosto nutné pomoci ostatních druhů zbraní a především průzkumu — pozemního i vzdušného; k podpoře tankových útoků je potřebí dělostřelectva; při překonávání vodních toků a j. terénních překážek potřebují ženijního vojska; je zcela jasné, že velitel mechanisovaného oddílu potřebuje pojištění a k vyplnění některých úkolů může býtí potřebí i pěchoty (a dodáváme: i jezdecká.⁵⁾)

Tak oddíl složený jen z tanků nemůže s úspěchem splnit úkoly a musí býtí zesílen dosti velkým množstvím strojů různého druhu a účelu.

V dané stati podává autor tuto možnou organizaci mechanisovaného oddílu,⁶⁾ jehož činnost též zkoumá: 1 prapor středních tanků (48 tanků); 1 prapor obrněných automobilů (48), 1 prapor lehkých tanků (20 dvoumístných); 1 obrněná brigáda polního dělostřelectva (4 baterie); 1 obrněný kulometný prapor (36 kulometů); 1 mechanisovaný spojovací oddíl a 1 mechanisovaná ženijní rota. Všeho všude 300 strojů.

Ale kromě čistě bojových strojů je ještě potřebí vozů pro nutné zásobování, pro zdravotnickou službu, pro dílnu na opravy a j.; celkový počet vozů takového oddílu by tak stoupl asi na 800.

Pro všechny stroje spotřebuje se na každou míli cesty (asi 1½ km) 170 gallonů⁷⁾ benzinu a 50 gallonů oleje.

Takový oddíl s trénem může projeti vzdálenost asi 180 mil (270 km), může se odtrhnouti od své základny na 3 dny a vydržetí jeden nebo dva boje.

Nejpomalejší vozidla mohou se pohybovati rychlostí 50 — 60 mil (70—100 km) za den.

Přibližování.

Organisujeme-li ofensivu mechanisovaným oddílem, musíme dostatí včas zprávy o protivníku. Pro daleký pozemní průzkum cest i některých druhů odkrytého terénu dobře se hodí obrněné šestikolové automobily; terénní prostory, kde tyto automobily nemohou pracovati, budou prozkoumávati lehké přezvědné tanky. Letecký průzkum, který autor podrobně probírá, bude nutný ještě před vy-

⁵⁾ Viz další stat.

⁶⁾ Nutno poznamenatí, že dosud neskončené pokusy s mechanisovanými oddíly na Salisbury Plain nedaly (nebo se udržuje v tajnosti?) konečnou organizaci oddílu.

⁷⁾ Angl. mile = 1.609 m; 1 gallon = 4.57 litru; 170 gallonů = 771.8 l a 50 gallonů = 227 litrů.

sláním pozemních přezvědě a dříve než se získá pozemní „zpravo-
dajský dotyk“ s protivníkem. Velitel vpřed posunutého mechaniso-
vaného oddílu potřebuje zpráv o protivníku, je-li asi ve vzdále-
nosti možného úderu, t. j. asi na jeden denní pochod od protivníka;
musí býti tedy přezvědy vyslány dopředu na dva denní pochody
mechanisovaných sil (t. j. na 160—200 km).

Autor dělí letecké přezvědy na strategické (daleké) a taktické
(blízké).

Cílem strategických přezvědě, konaných obvykle jedno-
tlivými denními bombardovacími letouny s veliké výšky, je vyjas-
nění situace a pohybů nepřítele daleko před našimi vojsky.

Letouny blízkých, taktických přezvědě, operující ve spo-
jení s pozemními vojsky, musí sbírat přesnější a určitější zprávy;
je-li nepřátelské letectvo činné, musí býti naše přezvědné letouny
chráněny dostatečným počtem stíhačů. Každý letoun blízkých pře-
zvědě musí dostati zcela přesný úkol (průzkum těch aneb
jiných cest, určitého, omezeného pásma). Tento požadavek odůvod-
ňuje autor tím, že při širokých úkolech na velikém prostoru, které
se dávaly leteckým přezvědům a průzkumu za světové války, ušla
pozorovacím letounům často velmi cenná a důležitá data o nepříteli.

Veliteli nejvš zaleží na tom, aby měl velmi rychlé spojení s le-
tectvem. Nejrychlejším prostředkem je radio. Bude-li někdy z důvodů
zachování tajnosti zakázáno používati radia, nutno říci, jaká zvláště
důležitá hlášení mohou přesto býti dávana radie m.
Zprávy musí býti zcela krátké a šifrované.

Je nejvš žádoucí, aby velitel mechanisovaného oddílu měl pře-
voznou radiostanici, která by mohla přijímati i vysílati hlášení a
rozkazy i za pochodu.

Jaké zprávy mohou získávati naše letouny o mechanisovaných
silách protivníkůvých?

Pohyb mechanisovaných sil bude se konati v malých poměrně
skupinách (ne více než 10) a přískoky od jednoho krytu k druhému,
při čemž mechanisované oddíly budou užívati daleko většího počtu
cest než obyčejná vojska.

Bude velmi těžké získati správný celkový obraz, ježto bude
viděti jen malé skupiny; proto zdůrazňuje autor, že je nutno dávat
letounům určité, přesně vymezené úkoly; musí pečlivě pro-
hlížeti určené jim cesty nebo malé úseky.

Autor zdůrazňuje, že vypátrati mechanisované síly, budou-li
v pohybu, bude snazší v noci než ve dne, ježto čelní světla prozradí
pohyb i na silnicích, vroubených stromořadím.

Pokusy v Aldershotském táboře se zastíráním světél čelních a
s užitím světél jen bočních a zadních⁸⁾ ukázaly, že ani takové ohně
neujdou leteckému průzkumu.

Proto soudí autor, že se mechanisované oddíly budou pohy-
bovati hlavně ve dne a odpočívati v noci.

Velmi užitečný je průzkum za soumraku za účelem zjištění
mechanisovaných sil, které se již ubytovaly k noclehu. Tyto síly utá-
bořeny skýtají velmi citlivé cíle pro noční bombardování. Proudý
mechanisovaných sil, pohybující se ve dne, budou v případě prozra-
zení velmi citlivé na nízké letecké útoky, a to více než obyčejná
vojska, která se mohou lépe rozptýliti, zalehnouti a p.

Pro protiletadlovou obranu mechanisovaných oddílů doporučuje

⁸⁾ Což velmi zpomaluje pohyb.

autor kulometry proti letadlům, upevněné na obrněných automobilech.

Při samostatných operacích mechanisovaných sil bude musiti jejich velitel míti přímo podřízen u aspoň jednu zvědnou letku armádní. Zprávy leteckého průzkumu budou doplňovány a detailovány převědy obrněných automobilů a převědných tanků.

Ježto se letiště mají přemísťovati co nejméně často, bude nutné užívati výpomocných letišť a přistávacích ploch v pásmech dále vpředu ležících. Velitel oddílu musí se snažit umístiti svůj štáb tam, kde jsou nablízku vhodné přistávací plochy pro letouny. Mezi vpřed posunutým výpomocným letištěm a letištěm základním musí býti velmi těsné spojení, protože letecká jednotka, které bylo svěřeno společně pracovati s mechanisovaným oddílem, musí býti vybavena dostatečným počtem radiostanic.

Ú t o k.

Autor probírá případ útoku mechanisovaným oddílem na obyčejná vojska, odvolává se na to, že dosud není dosti zkušeností v útocích na nepřátelské mechanické síly. Situace protivníka, na kterého se má útočiti, bude zjištěna nejprve letectvem; tyto zprávy se doplní průzkumem obrněných automobilů; převědné tanky dostanou za úkol zjištění protitanková obranná zařízení nepřátelská, zjištění protitankové zbraně letectvem bude velmi těžké, neboť budou zajisté velmi dobře zastřeny; zjistí se však umělé i přirozené překážky pro naše tanky.

Protitankové zbraně mohou býti z větší části zjištěny teprve tehdy, až z a h á j í p a l b u; tanky obráncovy možno zjištění letectvem; pak se na ně ihned počne stříleti.

Dělostřelectvo bude míti tři hlavní úkoly: 1. palbu proti bateriím k umlčení nepřátelského dělostřelectva, jež se bude snažit, aby rozbilo náš útok; 2. palbu dýmovými střelami k oslepení nepřátelských pozorovatelů a k skrytí pohybů našich sil; 3. palbu k přímé podpoře útoku.

Útok tanků musí býti přímo podporován dělostřelectvem; velmi vhodná je i podpora nízkou létajícími a střílejšími letouny. Tyto letouny musí útočiti na protitankové zbraně, jakmile zahájí palbu, umlčují je palbou z kulometů a vrháním pum, aby též bránily v práci nepřátelským pozorovatelům.

Blízké převědy musí se konati po celou dobu operace, aby velitelství vědělo, jak se ofensiva vyvíjí.

Zdaří-li se útok, musí blízké převědy určití směr ústupu protivníka, aby velitelství mohlo poslati své zálohy na nejvýhodnější směry.

Část stíhacích letounů je k dispozici velitele a vysílá se, aby udržovala nepřátelský ústup, aby se tak i částečný úspěch mohl proměnit v rozhodné vítězství.

V š e o b e c n ý z á v ě r.

1. Mechanisované oddíly operují v těsném spojení s letectvem a mají menší letecké jednotky k své přímé dispozici.

2. Otázky leteckých převědů za přiblížování i před útokem vyžadují velké pozornosti a dalšího zpracování; tak je tomu i s otázkou zásobování mechanisovaných oddílů z e v z d u c h u.

3. Přiblížování mechanisovaného oddílu provádí se v malých skupinách přískoky od krytu ke krytu.

4. Hlavní přesuny mechanisovaných sil budou se konati ve dne, kdežto noční pochody budou výjimkou.

5. Ježto mechanisované oddíly ubytované „na odpočinku“ jsou velmi zranitelné, budou mít letecké přezvědy z a s o u m r a k u velký význam.

6. Tankové útoky bude velmi výhodné doprovázeti nízko létajícími letouny, majícími za úkol oslabiti protitankovou obranu.

7. Úspěchu může býti dosaženo jen při nejtěsnější spolupráci mechanisovaných sil a letectva — a dodáme: i všech prvků, z nichž se oddíl skládá.

„Impressions of armoured force training“.

„Impressions of armoured force training“. By „Otac“.⁹⁾ (Dojmy z výcviku obrněných vojsk.)

Stat' je dojmem autorovým z výcviku obrněných vojsk na Salisbury Plain. Autor v mnohém potvrzuje názory, vyslovené v předcházející stati o „mechanisaci“, a věnuje hlavně pozornost je z d e c t v u při spolupráci s mechanisovanými oddíly.

Obrněné síly mohou urazit velké vzdálenosti zvláště po dobrých silnicích a příhodném terénu ve dne. V noci, zvláště po terénu předem neprozkoumaném, je pohyb pomalý a někdy nepřesahuje 2 mil. za hodinu, t. j. obrněné stroje pohybují se mnohdy jen o málo rychleji než pěchota.

Předběžná důkladná obhlídka pásma pohybu ve dne má ty nevýhody, že tím ztrácíme částečně výhodu překvapení, zvláště má-li protivník před sebou kryt.

Obrněné síly jsou mnohem více závislé na terénu než jezdeckto, pěchota, ba i hrubé dělostřelectvo.

Zvláště překonávání vodních toků a stavba mostů je pro obrněné síly mnohem těžší než pro ostatní druhy zbraní. Násilný přechod řeky v noci i při nepatrném odporu je operací velmi choulostivou, při čemž ke krytí předmostí je třeba p ě c h o t y, ale to opět vylučuje překvapení.

Autor, zdůrazňuje nesnáze nočních přesunů obrněných sil, doporučuje d e n n í pochody, i když tím ztrácíme výhodu překvapení.

Obrněné síly jsou citlivé proti útokům ze vzduchu, zvláště při zastávkách; ježto však nebezpečny jsou jen p ř í m é z á s a h y — nemusí se přece jen tolik obávat leteckých útoků jako ostatní druhy zbraní.

Vedení a zajištění obrněných vojsk před pozemním nepřítelem usnadní se jich soustředěním, zato však taková soustředěná masa je výhodná pro letecké útoky.

V ubytování nebo za delších zastávek ve dne je žádoucí stavěti zajištění se všech stran s použitím pěchoty a kulometů; na ochranu proti obrněným automobilům hodí se tanky s dělem, stojící na hlavních cestách.

K vyhledání obrněných vojsk nepřátelských, postupujících proti nám, je hlavním prostředkem letectvo, jezdeckto a obrněné automobily.

Nejlepších výsledků přezvědu se dosáhne při těsné spolupráci pozemních i leteckých přezvědných prostředků.

Není-li z nějakého důvodu možno konati letecké přezvědy, spočine celá tíha přezvědu na obrněných automobilech a na jezdecktu.

⁹⁾ A. Q. Leden 1929.

Způsobilost jezdeckta konati průzkum proti nepřátelským obrněným silám byla již vyzkoušena při vhodných cvičeníh. Přezvědy se svěřovaly obyčejně brigádě, pracující na křídle; brigáda vytváří čaru pozorovací a čaru odporu.

Přezvědné eskadrony musí se všemožně vyhýbatí přezvědným nebo lehkým předním skupinám nepřítelě a pronikající dále do hloubky, zajišťovati síly a směr pohybů hlavních skupin obrněných sil.

Takovými přezvědy zjistilo jezdeckto objevení se obrněných sil asi za dvě hodiny.

Velký význam má včasné hlášení sebraných zpráv veliteli.

Jako pojítek může býti užito radiotelegrafie, optické signalisace, dodávání hlášení jezdcí a konečně obrněných automobilů.

Radiové spojení je sice nejrychlejší, je však nevýhodné tím, že nepříteli prozrazuje, že pozorujeme pohyb jeho obrněných sil.

Autor soudí, že nejspolehlivějším prostředkem k dodávání zpráv jsou stále ještě jednotliví jízdní poslové nebo jezdecká štafeta nebo obrněné automobily.

Shromažďování jezdeckta, jež skončilo svůj úkol, má se dít na křídle a pod krytem pěchoty. Při této operaci je velmi důležitá morální i technická příprava jak velitelů, tak i všeho jezdeckta.

Kromě čistě přezvědných úkolů musí jezdeckto někdy řešiti i úkoly zdržování nepřátelské ofensivy obrněných sil. V tomto případě, jakmile je to jen trochu možné, má se linie odporu organisovati na přirozených překážkách. Obsazením posic, jež jsou překážkami pro tanky, a za podpory vysoko létajících denních i nočních bombardovacích letadel může jezdeckto po určitou dobu úspěšně zdržovati ofensivu obrněných sil nepřátelských.

Ve dne pracují bombardovací letouny podle pokynů pozemního pozorování, které zjišťuje polohu nepřátelských obrněných sil. V noci se zprávy a pokyny o místech výhodných pro bombardování podávají smluvenými světelnými signály a raketami.

Autor končí stať všeobecnými myšlenkami o úloze jezdeckta v budoucí válce. Nesouhlasí s názory mnohých pisatelů, kteří tvrdí, že se úkoly jezdeckta omezí jen na přezvědy, a ukazuje, že i když pohyblivost a tím i mechanisovaná vojska budou hráti velikou úlohu, tu velkou úlohu budou hráti i ostatní pohyblivé druhy vojsk, totiž letectvo a jezdeckto. Jezdeckto bude přezvídati, pracovati na odkrytých křídlech, držeti překážky a přechody přes vodní toky a j. Hlavní nesnáze práce motorisovaných obrněných sil záleží ne tak v náležitém jich využití na bojišti, nýbrž v umění obratně je přitáhnouti k tomuto bojišti, a to v stavu co největší způsobilosti k uplatnění veškeré síly v nich obsažené.

Byla-li ve světové válce síla palby převládajícím činitelem, bude tímto činitelem v budoucí válce pohyblivost.

Vzhledem na to musíme činiti všechna opatření, abychom zvětšili pohyblivost armád vůbec a motorisovaných oddílů zvláště; jest velmi důležité připravovati i velitele způsobilé vésti mechanisovaná vojska ve spojení s ostatními druhy zbraní.

„The infantry anti-tank weapon“.

„The infantry anti-tank weapon“. — By Colonel Sir Herward Wake.¹⁰⁾ (Pěchotní dělo proti tankům.)

¹⁰⁾ A. Q. Leden 1929.

Úspěchy tanků za světové války lze připsati hlavně tomu, že nepřátelská pěchota neměla dostatečných prostředků k boji s nimi. Pušky a kulomety neměly proti tankům účinku; polní děla kromě případů, kdy byla posunuta značně kupředu, nedávala přímých zásahů. Ludendorff ukázal, že nutnost mít u pěchoty protitankové zbraně, byla úplně uznána, když už bylo pozdě tyto zbraně vyrobiti.

Nyní se všeobecně uznává, že podstatnou podmínkou pro protitankové dělo je to, aby nebylo těžkopádné a mohlo provázeti pěchotu do první linie.

Často slyšíme, že jedinou odpovědí na tank je zase tank. Ale není tomu tak. Za prvé není možné postavit velké množství tanků, za druhé posádka tanků nejvíce ze všeho se obává protitankových děl, kterých nevidí ani tehdy, když zahájí palbu.

Stavění protitanková děla na tanky je nevýhodné, neboť se zabývá své hlavní výhody: skrytu před nepřátelským pozorováním. Pěchota chce neviditelné protitankové dělo, snadno pohyblivé a mohoucí střeleť jako kulomet, ale jednotlivými ranami, ježto vodní chladič by je značně zatížil. Bude-li takové dělo s to prorazit tankové brnění na menší vzdálenost při vhodném úhlu dopadu (asi 20 stupňů), nebude se již pěchota bát tanků...

Pokusy s výrobou takového děla konají se stále — ovšem v tajnosti — ale zřejmě dosud nebylo sestrojeno pěchotní dělo proti tankům, které by vyhovovalo všem podmínkám. Nutno poznamenati, že v boji mezi střelou a pancířem je hlavní podmínkou to, aby děla nebyla příliš těžká a velká. Čím je tank rychlejší, tím je těžším cílem a proto lze zvětšovati rychlost na újmu síly opancérování.

Průměrná rychlost tanku bude asi 30 km za hodinu, ale obvyčejně méně. Cíl, který tank skýtá, je velký. Pro těžké protitankové dělo má rychlost tanku velký význam; pro lehké dělo i rychle se pohybující tank bude snadným cílem. Co se týká vzdálenosti střelby, soudí autor, že na 1.000 yardů¹¹⁾ bude střeleť na tanky dělostřelectvo, na 400 yardů musí na ně střeleť již zvláštní protitanková děla. Autor myslí, že protitankové dělo musí střeleťi buď jako puška nebo jako lehký kulomet Lewisův nebo jako těžký kulomet.

V závěru soudí autor, že je velmi nebezpečný názor, podle kterého obrněné tanky budou pány budoucích bojišť a že vítězství bez nich jsou nemožná.

Cooperation of armoured cars with tanks.¹²⁾

(Spolupráce obrněných automobilů s tanky.)

Obrněná auta mají za sebou již velkou praktickou zkušenost; charakterem své činnosti podobají se svému „bratru“ tanku, ale pohybová rychlost automobilů nemůže být nejen překročena, ale ani jí nemůže být dosaženo jinými stroji.

Pro způsob své akce nemohou obrněná auta mítí dominující úlohu v bitvě, ale mají veliký význam při spolupráci s jinými druhy zbraní a zvláště s tanky.

Hlavními rysy taktiky obrněných automobilů jsou: nevyčerpatelná trpělivost, ustavičná snaha skrývat se před pozemním i leteckým pozorováním, rychlý pohyb krátkými přískoky s ustavičnou myšlenkou na budoucí stanoviště, velké přesuny za noci a vstup do boje s přesvědčením o vlastním úspěchu.

¹¹⁾ Asi 900 m.

¹²⁾ A. Q. Říjen 1928.

V boji je především třeba snažit se nepřítele překvapiti; překvapení je hlavním pomocníkem obrněných automobilů.

Prvním úkolem obrněných automobilů je daleký průzkum za účelem zjednání dotyku s nepřítelem; nutno pamatovati na to, že obrněný automobil, i při výborném leteckém průzkumu, je nejpohyblivějším prostředkem pozemních přezvědů.

Obrněné automobily, konajíce nepřetržitý průzkum, musí neustále znepokojovati protivníka na křídlech a využití každé příležitosti, aby nepřítele demoralisovaly. Spolupráce obrněných aut s tanky bude hlavně záležeti v tomto: tanky se pohybují přískoky od krytu ke krytu, při čemž výběr míst přesunu závisí na důstojnících tankového průzkumu; nejlepší je, když tito důstojníci jedou na předních obrněných automobilech, osobně přezkušují mapy, které vůbec nepodávají veledůležitých podrobností (prostupnost lesů, přebroditelnost vodních toků, únosnost mostů a j.).

Jakmile dojde k dotyku s nepřítelem, stahují se obrněné automobily na křídla, kde pozorují, očekávajíce výsledek boje. Je-li úspěch, pracují současně s tanky, rozvíjejíce všemožně úspěch; pracují buď na křídlech (kde je však protivník vždy očekává) nebo se vrhají v průlom, vytvořený tanky, a pronásledují nepřítele.

Bude-li na naše tanky útočeno s boku, musí obrněné automobily kryti tanky. Nezdaří-li se tankový útok, musí býti obrněné automobily hotovy se obětovati, aby pomohly tankům; v nejhorším případě pomáhají zničití tanky, které nemohou ujetí nepříteli a odvázejí jejich osádku.

Obrněné automobily jsou výborným doplňkem tanků, pracujíce s nimi v těsném styku. Nejlepší spolupráce se dosáhne, budou-li obrněné automobily i tanky pracovati společně, pod jedním velením.

„More method“.

Zmíním se ještě o stati, týkající se zpravodajské služby, a to „More method“.¹³⁾ By captain C. R. Major. (Více metody.¹⁴⁾)

Autor zcela právem poukazuje na to, že zpravodajské oddělení válečných armád šla do světové války bez náležité průpravy a praxe v technice zpravodajské služby; systém práce, její metody, vytvářely se teprve ze zkušenosti během války, při čemž se ovšem ztratilo mnoho drahocenného času...

Autor správně poznamenává, že „metoda jest trestí úspěšné zpravodajské služby“.

I když máme velkolepé zásady a myšlenky ve zpravodajství, závisí jeho úspěch nebo nezdar velmi mnoho na metodě, jak uvést myšlenky ve skutek.

Zpravodajský důstojník koná úmornou práci, sestavuje z rozmanitých kousků co možná úplný a celkový obraz o protivníkovi. Všechny docházející zprávy musí zpravodajský důstojník třídit na mapě, náčrtech, v denících, máje vždy na mysli, že jeho nástupce nebo zástupce musí býti s to ihned a bez nesnází v jeho práci pokračovati.

Počítaje stále s časem, musí si zpravodajský důstojník všechno možné pro práci připravit předem (deníky, mapy, dotazníky a j.). Zprávy musí býti v takové formě, aby na požádání velitele mohl

¹³⁾ A. Q. Duben 1929.

¹⁴⁾ Systému.

zpravodajský důstojník ihned podati doklad o všem, co se od něho žádá, neztrácejí času předběžným zpracováním látky k dokladu.

Dodávám, že mají-li technika a metoda práce takový veliký význam, musí býti co možná též jednotné v celé armádě; musí v nich býti ustavičná praxe při zimních cvičeních i letních, a při tom se musí práce co možná nejvíce přibližovati k tomu, co se bude dělati ve válce.

Ovšem, byť i byly stanoveny sebe lepší metody a formy, mají iniciativa a osobní zdatnost každého zpravodajského důstojníka největší význam. Teoretické vyškolení v metodě pracovní nedělá ještě zcela hotového zpravodajského důstojníka... Je třeba velké praxe, která pomůže rozpoznati, co je v každé situaci důležité a co nikoliv, ba co je docela vedlejší; dodáme, že zpravodajský důstojník musí míti lásku k věci, musí míti pro ni nadšení...

Autor ukazuje i na to, že i vnější podmínky práce¹⁵⁾ zpravodajského důstojníka musí mu všemožně usnadňovati práci a zkracovati čas, potřebný na všelijaké pochůzky, shledávání informací atd. Všecko musí býti po ruce v soustavném pořádku; po ruce musí býti i telefon, který tak usnadňuje a urychluje celý zpravodajský styk; nicméně zpravodajský důstojník musí si býti vždy vědom toho, do jaké míry může mluvit nepokrytě do telefonu o té oné situaci.

Maršál PETAIN:

Bitva u Verdunu.)*

Mezi četnými studiemi o jednotlivých význačných údobích světové války bude monografie slavného francouzského maršála vždy na jednom z prvních míst, a to jak významem svého autora a sujetu, tak i svým rozvrhem a jeho zpracováním.

Není třeba šířiti se o významu sujetu a o významu autora. Vedle Joffrovy první bitvy na Marně a vedle Fochovy poslední „bitvy Francie“ je Pétainova bitva o Verdun největší a nejdůležitější bitvou světové války, bitvou, ve které šlo Němcům, podle výslovného tvrzení náčelníka německého hlavního štábu gen. Falkenhayna o nic víc a o nic méně než o „vykrvácení francouzské armády“, která byla v roce 1916 nejdůležitější zbraní trojdohody, „hlavním mečem“ Anglie, nejobávanějšího německého odpůrce. Cíl bitvy — Verdun — byl právě proto volen tak, aby vedle strategických a taktických výhod poskytoval Němcům záruku, že ho budou Francouzové z morálních důvodů hájit do poslední krajnosti a že se právě tím zakrvácejí. Podle úsudku Pétainova mířili Němci projektem verdunské bitvy ještě výš: podle něho šlo jim o zničení francouzských sil před Verdunem ve formě nového Sedanu a o následující z toho roztržení francouzské fronty ve dvě s vyhlídkou na konečnou katastrofu spojení na celé západní frontě. Tedy něco, co odpovídalo i jejich dosavadním skvělým výsledkům na frontě východní i toužené velkorysosti žáků a následníků Schlieffenových. Buď jak buď, Verdun se v roce 1916 stal hlavní sázkou v souboji obou hlavních protivníků

¹⁵⁾ Zvláště je-li štáb dlouho na jednom místě.

* 142 stran s úvodním slovem autorem, 8 mapami 19 obrázků a dodatkem. V překladu majora gen. št. Jar. Nováka a s předmluvou náčelníka hlav. štábu branné moci armádního generála Jana Syrového vydal Svaz čsl. důstojnictva 1929. Cena 36 Kč, pro členy SČD. 22 Kč.